

Opførelsen af 2 Træbarakker ved Kommunehospitallet tillige med Indstilling om en Bevilling hertil af ca. 18,000 Kr.

Byraadet godkendte Planerne og vedtog til Sagens hurtige Fremme at bevilge det ovennævnte Beløb, 18,000 Kr., ved eneste Behandling.

206 — 1900. Fra Overligningskommissionen var modtaget den sædvanlige Fortegnelse over de af den trufne Afgørelser af Klager over Skatteligningen for indebærende Aar.

Toges til Efterretning.

209 — 1900. I Anledning af en Henstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, hvorvidt der skulde meddeles Murermester R. Hviid Tilladelse til at anbringe en Karnap paa en Bygning paa Hjørnet af Odensgade og Marfelsesborg Allé kun 2 $\frac{1}{4}$ Alen fra Stellet mod den Kommune tilhørende Rabogrund, vedtog man ikke at give den ønskede Tilladelse.

210 — 1900. I Anledning af et fra Direktøren for Vandbygningsvæsenet til Byraadet rettet Forespørgsel, om der var noget til Hinder for, at Havneingeniør Bedel overtog Tilshnet paa Statens Begne med et Brobygningsarbejde ved Skødshoved, vedtog man at svare overensstemmende med en af Havneudvalget afgivet Erklæring, at Byraadet ikke havde noget at erindre imod, at det ommeldte Tilsyn overdroges Havneingeniøren, der imidlertid var fraværende paa Rejse indtil Slutningen af Juli, indtil hvilket Tidspunkt Stadsingeniøren havde lovet at udøve Tilshnet.

Mødet den 21de Juni.

I Formandens Fraværelse paa en Rejse lededes Forhandlingerne af Justitsraad Meyer i Medfør af Amtets Konstitution af 13de d. M.

93 — 99. I Genhold til Byraadets Beslutning i Mødet den 13de April f. A. (se dette) havde Brolægningsudvalget efter Forhandlinger med Enkefru Weis ladet udarbejde Planer og Overslag til et Kloak anlæg i Mølleengen til Afvanding dels af Kommunens betydelige Arealer af Marselisborg Terænet Vest for Frederiksalles og et mindre Areal Nord for Laen, dels af Enkefru Weis' Grunde i Mølleengen. Af det hele Anlæg foreslog Udvalget i Indstilling af 7de Maj d. A., at en ca. 1920 Fod lang Strækning snarest bragtes til Udførelse, da dette Anlæg var nødvendigt, for at Kommunen kunde afhænde sine Byggegrunde Vest for Frederiksalles, og man tillige herved vilde opnaa en Ordning, der tilfredsstillede Enkefru Weis' Krav paa en Afgørelse af det efter Mølleengens tiltagende Bebyggelse stedse mere brændende Spørgsmaal om Afledning af Spildevandet til Laen (se nedenfor under Sag Nr. 26 — 1900). — Det foreslaaede Anlæg var kalkuleret til ca. 67,000 Kr., som Udvalget foreslog skulde paalignes Kommunen og Enkefru Weis efter den Interessse, hver af Parterne maatte antages at have i Kloaken. Kommunens Part vilde herefter blive 65,000 Kr. og Enkefru Weis' 2000 Kr.

Med Hensyn til Planens Detailler henvises til det af Stadsingeniøren udarbejdede Forslag af 16de Jan. d. A., der er saalydende:

„I Genhold til det ærede Udvalgs Paategning af 25de April f. A. paa Enkefru Weis' Andragende af 18de Febr. f. A. undlader jeg ikke hermed at fremsende medfølgende Kloakplan.

Paa denne Plan er taget Hensyn til Udvalgets Paategning af 11te April paa det foreliggende Andragende, hvor Udvalget udtaler, at det ikke kan tiltræde en Plan, hvorefter Spildevandet føres til Laen oven for Slusebroen. Tillige er der paa Kloakplanen arbejdet hen til, at Byraadets Paategning af 13de April f. A. paa Andragendet ster Fyldest, idet Planen tillige overbejer, hvorledes Afsløbsforholdene fra Kommunens betydelige Arealer, der kun kunne afvandes over Mølleengen, bedst ordnes under de for Tiden foreliggende Forhold.

Planen er udarbejdet under Forudsjætning af, at den projekterede Godsbanegaard bliver til Virkelighed, og der kan vel næppe være Tvivl om, at Kommunen har nogen Interesse af at se denne Plan realiseret.

De Arealer, hvis Afvanding der her blive Spørgsmaal om, blive da følgende:

A. Areal IV af Marjelsborg.....	13	Tdr. Vd.
B. Do. V af do.	44	—
C. Den projekterede Godsbanegaards Areal	41	—
D. Det projekterede Fabrikskvarter mellem Godsbanegaarden og Aaen	43	—
E. Byens Areal mellem Silkeborg Landevej, Bandsværket, Aaen og Byens Grænse..	37	—

Hertil kommer Fru Weis' og andres Arealer af Mølleengen, som ikke alt ere afvandede, nemlig:

F. Areallet Nord for Godsbanegaarden mellem denne og Aaen	8	—
G. Areallet mellem Godsbanegaarden og Lønvejen	8	—

Det har tillige været overvejet, hvorledes man bedst skulde afvande det med

H. betegnede Areal, stort.....	180	—
--------------------------------	-----	---

som ligger mellem Byens søndre Grænse, Aaen, den projekterede Ringgade og Lundingsgades Forlængelse. Hele dette Areal kunde nemlig nok afvandes ned mod Aaen. At tage Hensyn hertil nu vilde i høj Grad komplicere og fordyre de nu forestaaende Anlæg. Dette Areal er derfor ladet ude af Betragtning, hvorfor ogsaa den Omstændighed taler, at Arealets Bebyggelse rimeligvis først vil blive paa-begyndt i en fjern Fremtid; da det tilmed ved en passende Ordning af Terrænforsholdene vil være muligt at lede Arealets Vand til Havet, saa bør denne Udvej foretrækkes.

Som Grundlag for Kloakernes Beregning bør opstilles den Fordring, at de skulde kunne bortføre:

af Regnvand: 100 Kbd. pr. Minut pr. Td. Vand og
af Spildevand og Drænvand: 3 Kbd. pr. Minut pr. Td.
Vand.

Fuldt ud at gennemføre denne Fordring vilde imidlertid føre til for store og kostbare Kloaker. Det maa derfor anses for tilladeligt for de Kloakers Vedkommende, som først skulle anlægges i en fjern Fremtid — her sigtes til Kloakerne paa Arealerne D og E —, at de aflastes for en Del af deres Indhold til Aaen, naar dette er opspædet med en passende Mængde Regnvand, da man paa det Tidspunkt, hvor de nævnte Kloaker skulle træde i Virksomhed, ikke mere vil behøve at benytte Aaen til Byens Vandforsyning. Derimod er det paa den fremsendte Kloakplan tilstræbt, at alt Vand fra de Arealer, paa hvilke man straks ønsker Afløbsforholdene ordnede, afledes neden for Slusebroen. Dette er saaledes Tilfældet med Arealerne F og G.

Med Hensyn til den ovenfor omtalte Opspædning af Spildevandet fra Arealerne D og E inden dets Udtrædelse, er jeg efter gentagne Beregninger kommet til det Resultat, at det vil give rimelige Størrelser af Kloakledningerne, naar man fastsætter, at Spildevandet skal være opspædet med 5 Gange dets Rumfang Regnvand. Det vil da kun blive paa ganske enkelte Dage — 10 à 20 i Aarets Løb — paa hvilke man er udsat for, at det opspædede Spildevand strømmer til Aaen.

Jeg skal her ikke undlade at oplyse, at man i København ved de nu snart fuldførte affærende Vedninger langs Havnen har beregnet Kloakerne under den Forudsætning, at Spildevandet opspædes med kun 1 Gang sit Rumfang Regnvand, inden det ved Regnstil flyder ud i Havnen.

Hvad angaar Godsbanegaardens Terræn skal jeg tillade mig at anbefale, at Byraadet ved en eventuel Overenskomst med Staten betinger sig:

- 1°. at Kommunen erholder Ret til at lægge den paa Plaanen viste Kloakledning over Banegaardens Terræn,
- 2°. at Banegaardens Kloakforhold ordnes saaledes, at Regnvandet samles i et særligt Kloaksystem, som ledes i Aaen,

medens Spildevandet samles i et andet særligt Kloaksystem, som ledes til den projekterede Kloak i Marstrandsgade,

- 3°. at Kommunen erholder Ret til paa Banegaardens Terræn at anbringe en — eventuelt flere — Skullebeholdere,
- 4°. at Terræncøten paa Godsbanegaarden bestemmes under tilbørligt Hensyn til det under 2° opstillede Dufte.

Foruden af de Vandmængder, som Kloakledninger skulle føre, er Kloakernes Størrelse ogsaa afhængig af det Fald, som Ledningerne kunne faa.

Det er her et meget lavt liggende og udstrakt Terræn, som skal afvandes, og Kloakernes Fald kan derfor kun blive meget svagt — saa svagt, at Kloakerne ikke kunne holdes rene, uden at der etableredes en kunstig Styhning. Hvis man vilde give Kloakerne saa stærkt Fald, at de kunde holde sig selv rene, vilde det medføre, at man maatte opfylde det udstrakte Terræn til en aldeles urimelig Højde paa Arealerne D, E og G, hvad der vilde være kostbart for alle i Sagen interesserede, ikke mindst for Kommunen.

Som det fremgaar af den fremsendte Kloakplan — paa hvilken Kloakerne ere viste med blaa Linier, og hvor tillige Kloakernes Fald, Længde, Dimension og Bundcøter ere angivne med blaa Tal — er Hovedledningerne tænkt anlagte med et Fald af 1:1000. Det skal bemærkes, at man ikke har været i Stand til at bestemme Størrelsen af Kloaken paa Strækningen m—n—o, da de fremtidige Terrænhøjder paa denne Strækning endnu ere ukendte, hvorfor Ledningens Fald endnu ikke kan bestemmes.

Ved Hovedledningen i Marstrandsgade og dennes Forlængelse er Vandmængden saa rigelig, at man til Styhningen vil kunne anvende selve Kloakvandet, der opstemmes ved Hjælp af Skuffelapper, der anbringes i særlige dertil paa Ledningen indrettede Brønde.

Paa andre Steder vil det maaske vise sig, at der ikke

havees Kloakvand nok til at etablere en tilstrækkelig kraftig Skylning.

Det er da tænkt at anvende Aaband til Skylning. Aabandet maa ved Hjælp af smaa Pumper drives op i Beholdere, hvis Indhold paa een Gang udtømmes i Kloakerne og derved bevirker Skylningen. Paa Planen er Beliggenheden af saadanne Skyllebeholdere antydet, af hvilke den paa Godsbanegaardens Terræn eventuelt først maa anlægges.

Til de store Hovedledninger er tænkt anvendt øjstensformede Kloaker af Monierkonstruktion, og til de mindre Hovedledninger foreslaas cirkelformede Kloaker af Beton med jerns Bund.

Af den Skitse, som ledsagede Fru Weis' Andragende af 18de Februar i. A., og som findes vedlagt Sagen, fremgaar, at Fru Weis ønsker at lede Spildevandet fra Arealen F til Aaen oven for Slusebroen. I Sundhedsvedtægtens § 10 findes følgende Bestemmelse:

„Urenliggørelse af Vandet i Brønde og i de til Vandværket hørende Vandbeholdere og Vandledninger forbydes.

Ligeledes forbydes Urenliggørelse af det til Vandforsyningen hørende Aaløb og de dertil flydende Bække m. m. Vest for Indløbet til Vandværket. Imellem dette Indløb og Slusebroen maa ingen bade sig, lade Hunde og Kreaturer jvømme, drukne Hunde eller andre Dyr, affylle Bogne, vadske Klæder, Huder og Stind eller udkaſte Urenligheder i Aaen.“

Man ſkulde synes, at man heraf kunde udlede, at det er forbudt at tillede Kloakvand til Aaen oven for Slusebroen, i det mindste saa længe som Aaen benyttes til Byens Vandforsyning.

Ansete Jurister ſtille ſig imidlertid tvivlende til en ſaadan Fortolkning af § 10, og ſaaſremt man ikke i Henhold til denne Paragraf kan forbyde Fru Weis at lade Kloakerne

fra Arealen F udmunde i Aaen, som antydet paa hendes Plan, er der formentlig ikke andet at gøre end at indlede en Forhandling med hende for at faa at vide, under hvilke Betingelser hun vil udføre Kloakanlægget som foreslaaet paa den af mig udarbejdede Kloakplan, thi det kan ikke forsvares for Tiden at lade Kloaker udmunde oven for Slusebroen.

Saa vidt mig bekendt vil Fru Weis dog vist stille sig imødekommende ved en saadan Forhandling, ligesom hun vist ogsaa er villig til at bidrage til Hovedledningerne i Marstrandsgade med et Beløb, som svarer til, hvad det vilde koste hende at lægge en 15"×10" Betonkloak paa Strækningen l—m, og mere kan ikke med Villighed forlanges.

Af de paa Planen viste Kloakledninger vil det være ønskeligt, at Ledningen (i—k—l—m—n—o—p) fra Slusebroen gennem Marstrandsgade ud til Strækningen mellem Schleppegrellsgade og Væssøesgade snarest udføres; thi uden denne Kloak kan man ikke sælge Grunde paa det store med V betegnede Areal, af hvilken den største Del ved det forestaaende Jordreguleringsarbejde i Anledning af Handelen med Aktieselskabet „Aarhus Trælasthandel“ vil blive gjort disponibelt til Salg.

Omkostningerne ved Anlægget af Kloaken i—k—l—m er paa medfølgende Overslag beregnet at ville blive ca. 67,000 Kroner, og Udgiften herved bør formentlig afholdes af Kontoen for „Veje og Kloakanlæg paa Marielystborg“, og som bemærket ovenfor vil det være rigtigst snarest at begynde Udførelsen af denne Kloakstrækning, ligesom man ogsaa bør forhandle med Statsbanerne om forskellige Forhold vedrørende Kloakledningen m—n—o.

Jeg kan sluttelig ikke undlade at udtale, at det selvfølgelig er en Mangel ved det fremsendte Kloakforslag, at Kloakbandet ikke føres længere end neden for Slusebroen, og det kan med Sikkerhed forudses, at der inden ret mange Aar (5—10) vil vise sig Ulemper forbunden hermed. Man vil da sikkert blive nødsaget til ved Hjælp af en afstærkende

Ledning at føre Spildevandet herfra — og samtidig ogsaa alt andet Spildevand, der for Tiden tillædes Naen — til en Pumpestation ved Havnen.

Et saadant Anlæg vil selvfølgelig blive kostbart at anlægge og drive; bl. a. maa man vist erhverve Chr. Christensens Enkes Ejendom ved Frederiksbro, for at kunne føre denne affærende Ledning igennem.

Den fremsendte Kloakplan foregriber imidlertid intet vedrørende et senere Anlæg af en affærende Ledning langs Naen."

Byraadet tiltraadte Udvalgets Indstilling og bevilgede Beløbet, 65,000 Kr., til Afholdelse af Fonden: „Gadeanlæg m. m. paa Marselisborg".

222 — 99. Fra Amtsrådet forelaa Meddelelse om, at Raadet i Møde den 11te d. M. for sit Vedkommende havde samtykket i, at Kommunen lod foretage den i Byrådets Møde af 9de Novbr. f. A. (se dette) vedtagne Omlægning af Hads Herredsvej paa Strækningen „Elvirasminde" — „Friheden" paa Billaar, at den paagældende under Amtskommunen hørende ganske korte Del af nævnte Vejstrækning fremtidig overgaar til Vedligeholdelse af Aarhus Købstad.

Toges til Efterretning.

316 — 99. Fra Amtet var modtaget en Meddelelse af 13de d. M. om, at dette under nævnte Dato havde tilskrevet Reserverjordemoder C. D. Andreasen, at man efter hendes derom indgivne Andragende havde forandret Bestemmelsen i hendes Bestikkelse angaaende hendes Pligt til at have Bopæl paa Fistergade eller Magade derhen, at hun skal tage Bopæl paa et Sted, der ikke ligger ydligere end det Punkt, hvor Gaderne Paradisgade, Nørregade og Nørreallé støde sammen, dog at hun indtil videre maa blive boende i Stedet Nr. 20 paa Klostergade.

Samtidig paalagdes det Reserverjordemoderen at være for-

lynet med Telefon, imod at Udgiften herved afholdes af Ræmnerkassen.

Toges til Efterretning.

(Se Mødet den 19de Oktbr. j. A.)

3²¹ — 1900. Efter Indstilling af Stadslægen efterbevilgedes en foreliggende Overskridelse paa Konto VII. 4. c. for 1899, stor 252 Kr. 53 Øre.

11¹ — 1900. Byraadet godkendte en med Tømrerne J. C. Yde og N. C. Madsen indgaaet Købekontrakt om Salg af en Parcel ved Falstersgade, stor 741 □-Al. à 5 Kr.

Indenrigsministeriets Approbation blev meddelt i Skrivelse til Amtet af 11te Juli, kommuniceret Byraadet under 14de j. M.

18^{8 og 9} — 1900. Byraadet godkendte to Facadetegninger for Nybygninger paa de af Murermester R. Rasmussen og Tømrermester Jac. Christensen købte Parceller af Marjelsborgarealet, henholdsvis ved Marjelsborg Allé og Sct. Pauls Kirkeplads.

26 — 1900. Under 3die Januar d. A. havde Amtet tilstillet Byraadet til Erklæring et af Enkefru Weis til Justitsministeriet under 22de December j. A. indgivet Andragende, hvori hun begærede Ministeriets Afgørelse af det gennem flere Aar iværende Spørgsmaal om Retten til at lade Spildevandsledninger fra Arealerne i Mølleengen udmunde i Aløbets ovenfor Slusebroen, hvilken Ret var bleven nægtet Andragerinden ved Byraadets Beslutning i Mødet den 6te Februar 1896 (se dette under Sag Nr. 253 — 93).

Sagen blev straks efter Modtagelsen tilstillet Udvalget for Brolægning, der derefter har plejet Forhandlinger med Enkefru Weis og under 18de d. M. indstillet, at Byraadet tiltraadte et af Stadsingeniøren udarbejdet Forslag til Ordning af Afløbsforholdene i Mølleengen, hvorved det af Enkefru Weis rejste Spørgsmaal vilde bortfalde, idet hun havde accepteret Forslaget, der — som ovenfor under Nr. 93 — 99 refereret — gik ud paa, at

der lægges en Samleledning langs Aløbets med Udløb i dette neder for Slusebroen.

Da det nævnte Forslag var godkendt af Byraadet, blev Enkefru Weis' Andragende tilbagejendt Amtet med Bemærkning, at der ved Overenskomst med Andragerinden var opnaaet en tilfredsstillende Løsning af hele det omtvistede Spørgsmaal.

37¹³ 1900. Byraadet godkendte en med Smed J. Jensen indgaaet Købekontrakt om Salg af en Parcel af Marselisborg-arealet ved Odenjegade, stor 1120 □-Alen à 10 Kr.

Indenrigsministeriets Approbation blev meddelt i Skrivelse af 11te Juli til Amtet, kommuniceret Byraadet under 14de j. M.

196 — 1900. Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa en Indstilling om Regulering af Stellet mellem Matr.-Nr. 712 af Bygrundene fra Marselisborg, tilhørende Lørmester Hassner, og Kommunens Grunde langs med det tidligere Marselisborg Skel ved Væssjøgade for derved at opnaa, at nævnte Skel paa et kortere Stykke kom til at forløbe vinkelret paa Gadelinien. Ved den foreslaaede Regulering vil Hassner komme til at afgive 115 □-Alen nærmest Gadelinien imod af Kommunens Areal at erhverve et lige saa stort Grundstykke længere tilbage, saa at Mageløget utvivlsomt maa siges at være i Kommunens Interesse.

Byraadet tiltraadte Indstillingen.

Ministeriets Samtykke til den stedfundne Erhvervelse og Afstaaelse af Grund blev senere meddelt i Skrivelse til Amtet af 5te November, kommuniceret Byraadet under 7de j. M.

218 — 1900. Med Indstilling fra Skoleudvalget forelaa de indkomne — 13 — Ansøgninger om de paa Budgettet med et samlet Beløb af 600 Kr. opførte Rejseunderstøttelser til Lærere og Lærereinder til det forestaaende skandinaviske Skolemøde i Christiania.

Udvalget havde indstillet, at Beløbet fordeltes lige imellem de 12 ældste Ansøgere, hvilket ikke blev tiltraadt af Byraadet,

der vedtog at uddele Beløbet i lige store Portioner til samtlige 13 Ansøgere.

220 — 1900. Efter Indstilling af Udvalget for Gasværket blev Leverancen af Jernrør og Blyrør for Aaret 1ste Juni 1900 til 1ste Juni 1901 efter afholdt Licitation overdraget for Jernrørenes Bedkommende Firmaet Brødr. Dahl, København, for en samlet Sum af 5558 Kr. 75 Ore, og for Blyrørenes Bedkommende Firmaet Carl Jensen, her, for 635 Kr. 21 Ore.

221 — 1900. Efter et af Stadslæge Lunddahl indgivet Andragende bevilgedes der ham et Beløb af 200 Kr. til Deltagelse i en international Kongres for Hygiejne og Demografi i Paris i Dagene den 10de—17de August d. A.

222 — 1900. Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa en Indstilling om, at der foretoges en mindre Regulering af Stellet mellem Kommunens Grunde og Matr.-Nr. 131 af Markjorderne ved Kirkegaardsvej, idet der i sin Tid ved en Fejltagelse er tillagt Ejeren af nævnte Matr.-Nr. ca. 15 □-Aen mindre Grund, end der tilkommer ham ifølge det ham af Kommunen meddelte Skøde af 21de Marts 1896.

Mødet den 28de Juni.

279 — 98. 3 Andragende af 9de j. M. havde Fabrikant Ramming bekværet sig over, at det af Byraadet givne Løfte om Foranstaltning mod Sandflugten fra den sløjfede Wallensteins Skanse ind over hans Ejendom, „Elvirasminde“ (se Mødet den 5te September 1898) ikke var blevet indfriet, og anholdt om, at Kommunen som Bederlag dels for de af Sandflugten flydende Ulemper og dels for den af Marselisborgudvalget i sin Tid foretagne Nedrivning af hans Hegn nu vilde betofte fuldt, lovligt Hegn mellem hans og Kommunens Ejendomme.